

**PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS IR GELBĖJIMO DEPARTAMENTAS
PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS**

Pagal adresatų sąrašą

Nr.

**DĖL BEPILOČIŲ ORLAIVIŲ KELIAMOS GRĖSMĖS VERTINIMO IR ORO PAVOJAUS
VALDYMO PRIEMONIŲ UGDYMO ĮSTAIGŲ EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ
VALDYMO PLANUOSE NUSTATYMO**

Pastarųjų metų geopolitinė situacija Europoje, hibridinių grėsmių plėtra, bepiločių orlaivių technologijų prieinamumas ir jų panaudojimas kariniams, diversiniams bei provokaciniams veiksams iš esmės pakeitė saugumo situaciją regione. Bepiločiai orlaiviai šiandien naudojami ne tik kontrabandai oru gabenti, bet ir žvalgybai ar stebėjimui, infrastruktūros ar navigacijos trikdymui, taip pat psichologiniam poveikiui visuomenei sukelti.

Dar 2024 metų Nacionalinėje rizikos analizėje (toliau – NRA) buvo aiškiai konstatuota, kad bepiločių orlaivių keliamą grėsmę Lietuvai yra reali ir didėjanti, o pastarosios savaitės įvykiai Lietuvoje tik patvirtino, kad ši grėsmė nebėra tik teorinė. 2026 m. gegužės 20-21 dienomis, dalyje Lietuvos paskelbus oro pavojų dėl galimai į šalies teritoriją patekusių bepiločių orlaivių, paaiškėjo, kad ugdymo įstaigos reagavimo metu susidūrė su tam tikrais iššūkiais ir problemomis, t. y. dalis ugdymo įstaigų neturėjo aiškių ir praktiškai pritaikomų veiksmų algoritmų oro pavojaus atveju, neturėjo aiškiai identifikuočių saugių vietų ugdymo įstaigų pastatuose, nebuvo aiškiai apibrėžusios personalo funkcijų ir atsakomybių, neturėjo veiksmų tvarkos dėl komunikavimo su tėvais / globėjais, taip pat nebuvo pasirengusios situacijai, kai perspėjimas apie oro pavojų gaunamas ugdymo proceso metu, vaikams / mokiniams esant lauke ar ekskursijose.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD prie VRM) primena, kad Vidaus reikalų ministro 2025 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 1V-151 „Dėl Krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo tvarkos aprašas nustato pareigą savivaldybėms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams rengti ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, pagrįstus realių ir aktualių grėsmių ir rizikų vertinimu bei numatyti konkrečias prevencines, reagavimo ir padarinių likvidavimo priemones. Taip pat pažymėtina, kad PAGD prie VRM direktoriaus 2025 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. 1-359 „Dėl ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektų derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektų derinimo tvarkos aprašas nustato ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektų derinimo procedūras ir akcentuoja šių planų praktinį pritaikomumą bei jų atitiktį realioms grėsmėms.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta bei į tai, kad ugdymo įstaigos yra viena jautriausių sričių dėl jose vienu metu esančio didelio vaikų / mokinių skaičiaus, kurių saugumas galimų oro grėsmių atvejais tiesiogiai priklauso nuo ugdymo įstaigų vadovų ir personalo pasirengimo, aiškių

ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose apibrėžtų algoritmų ir praktinių reagavimo organizavimo procedūrų, PAGD prie VRM savivaldybių administracijų prašo:

1. Informuoti visas savivaldybės teritorijoje veikiančias ugdymo įstaigas, kad rengiant / atnaujinant ugdymo įstaigų ekstremaliųjų situacijų valdymo planus bei galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės nebūtų laukiama NRA atnaujinimo – ugdymo įstaigoms rekomenduoti bepiločių orlaivių keliamą grėsmę vertinti kaip didelę ar labai didelę, atsižvelgiant į geopolitinę situaciją, incidentų dažnėjimą regione ir realius oro pavojaus paskelbimo atvejus dalyje Lietuvos teritorijos.

2. Užtikrinti, kad ugdymo įstaigų ekstremaliųjų situacijų valdymo planai nebūtų bendro pobūdžio, o būtų pritaikyti konkrečiai ugdymo įstaigai, jos pastatų struktūrai, vaikų / mokinių amžiui, jų poreikiams, darbuotojų skaičiui ir realioms galimybėms greitai pasiekti priedangas ar kitas ugdymo įstaigoje numatytas saugias vietas oro pavojaus atveju.

3. Rekomenduoti ugdymo įstaigoms ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose aiškiai aprašyti praktiškai įgyvendinamą veiksmų algoritmą oro pavojaus atveju, numatant:

3.1. konkrečius atsakingus asmenis ir jų veiksmus gavus perspėjimą (paskiriant atsakingą asmenį, 24/7 principu užtikrinantį patekimą į ugdymo įstaigoje esančią oficialią priedangą; paskiriant atsakingą asmenį, priimančią sprendimą dėl ugdymo įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytų veiksmų oro pavojaus atveju vykdymo pradžios ir personalo koordinavimo; paskiriant atsakingus asmenis už konkrečias grupes / klases; paskiriant asmenis, pavaduojančius pagrindinį atsakingą asmenį jo nesant ir pan.);

3.2. reagavimo veiksmus skirtingose situacijose, atsižvelgiant į tai, ar vaikai / mokiniai yra grupėse / klasėse, lauke, ekskursijose, renginiuose;

3.3. ugdymo įstaigoje nesant oficialios priedangos ar galimybės saugiai patekti į artimiausią ugdymo įstaigai esančią priedangą, nustatyti mažiausiai pažeidžiamas ugdymo įstaigos vidaus patalpas, laikantis „dviejų sienų“ principo. Papildomai rekomenduojama numatyti vietas, kuriose negalima būti oro pavojaus atveju: prie langų, išorinių konstrukcijų, aktų salėse su vitrininiais langais, lauke ir pan.;

3.4. vaikų / mokinių nukreipimo / palydėjimo į priedangas ar kitas iš anksto numatytas saugias vietas tvarką, užtikrinant papildomą pagalbą į jas patekti vaikams / mokiniams su negalia / specialiaisiais poreikiais;

3.5. vaikų / mokinių apskaitos tvarką (paskiriant atsakingus asmenis bei nustatant pasimetusių vaikų / mokinių paieškos organizavimą);

3.6. tėvų / globėjų informavimo tvarką (kas informuoja tėvus / globėjus; kokiais kanalais; kokia informacija teikiama; kaip valdomi galimi tėvų / globėjų srautai, papildomai įtvirtinant aiškią nuostatą, kad oro pavojaus metu vaikai nėra perduodami tėvams / globėjams). Rekomenduojama iš anksto paruošti tėvų / globėjų informavimo šablonus;

3.7. veiksmus atšaukus oro pavojų (kaip organizuojamas vaikų / mokinių grįžimas iš priedangų ir kitų saugių vietų; kaip fiksuojama informacija apie įvykusius incidentus; kada ir kaip atliekamas situacijos vertinimas ir pan.);

3.8. gyventojų patekimo į priedangą ir gyventojų srautų valdymo tvarką, jei ugdymo įstaigoje yra numatyta oficiali priedanga.

4. Rekomenduoti ugdymo įstaigoms organizuoti nuolatinius praktinius pasirengimo veiksmus oro pavojaus atveju – supažindinti ugdymo įstaigos bendruomenę su priedangomis, saugiomis vietomis, vidiniais judėjimo maršrutais, atsakingais asmenimis ir komunikacijos kanalais.

5. Priminti ugdymo įstaigoms apie PAGD prie VRM teritorinių struktūrinių padalinių – priešgaisrinių gelbėjimo valdybų Civilinės saugos skyrių organizuojamus civilinės saugos mokymus pagal Kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovų, kurie privalo organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą, arba jų įgaliotų asmenų civilinės saugos mokymo programą ir Asmenų, organizuojančių ir vykdančių gyventojų apsaugą, civilinės saugos mokymo programą. Nuoroda į PAGD prie VRM priešgaisrinių gelbėjimo valdybų civilinės saugos mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo renginių grafikus: <https://pagd.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/gaisrines-ir-civilines-saugos-mokymas-1/civilines-saugos-mokymas-2/>.

Dėkojame už bendradarbiavimą!
PRIDEDAMA. Adresatų sąrašas, 2 (du) lapai.

Direktorius

Renatas Požėla

Rasa Lietuvaitė, tel. (0 707) 57525, el. p. rasa.lietuvaite@vpgt.lt
Mindaugas Valaitis, tel. (0 707) 57533, el. p. mindaugas.valaitis@vpgt.lt